EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

9. juuli 2009 *

Kohtuasjas C-319/07 P,

mille ese on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 9. juulil 2007 esitatud apellatsioonkaebus,

3F, varem Specialarbejderforbundet i Danmark (SID), asukoht Kopenhaagen (Taani), esindajad: A. Bentley, *QC*, ja *advokat* A. Worsøe,

apellant,

teised menetlusosalised:

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: N. Khan ja H. Van Vliet, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses astmes,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

Taani Kuningriik,

Norra Kuningriik,

menetlusse astujad esimeses astmes,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud A. Ó Caoimh (ettekandja), J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus ja A. Arabadjiev,

kohtujurist: E. Sharpston,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 9. juuli 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 5. märtsi 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Käesolevas apellatsioonkaebuses palub Taani töötajate ametiühing 3F, endine Specialarbejderforbundet i Danmark (SID) (edaspidi „apellant"), et Euroopa Kohus tühistaks Esimese Astme Kohtu 23. aprilli 2007. aasta määruse kohtuasjas T-30/03: SID *vs.* komisjon (edaspidi „vaidlustatud kohtumäärus"), millega Esimese Astme Kohus jättis läbi vaatamata tema tühistamishagi komisjoni 13. novembri 2002. aasta otsuse K (2002) 4370 (lõplik) peale, millega komisjon otsustas jätta esitamata vastuväited Taani rahvusvahelisse laevaregistrisse kantud laevade pardal töötavatele meresõitjatele kohaldatavate Taani maksumeetmete peale (edaspidi „vaidlusalune otsus").

Õiguslik raamistik

2 Nõukogu 22. märts 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 8/01, lk 339)) artikli 4 lõigetes 3 ja 4 on sätestatud:

„3. Kui komisjon pärast esialgset uurimist leiab, et teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ei ole ilmnenud mingeid kahtlusi, kuivõrd see jääb [EÜ] artikli [87] lõike 1 kohaldamisalasse, otsustab ta, et nimetatud meede sobib ühisturuga kokku (edaspidi „vastuväidete esitamata jätmise otsus"). Otsuses tuleb täpsustada, millist asutamislepingu erandit on kohaldatud.

4. Kui komisjon pärast esialgset uurimist leiab, et teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmnes kahtlusi, otsustab ta algatada asutamislepingu artikli [88] lõikes 2 sätestatud menetluse (edaspidi „ametliku uurimismenetluse algatamise otsus”).”

3 Ühenduse suunised meretransporti puudutava riigiabi kohta (EÜT 1997, C 205, lk 5, edaspidi „ühenduse suunised”) punkti 2.2 „Riigiabi parandatud suuniste põhieesmärgid” kohaselt on nimetatud eesmärgid läbipaistvuse suurendamine ja määratlemine, milliseid riigiabi programme tohib ellu viia ühenduse meresõitjate huvides. Nimetatud punkti kohaselt:

„[…] eeldatavad tulemused on järgmised:

– ühenduse tööhõive kindlustamine […],

– ühenduse meretranspordialase oskusteabe säilitamine ja kvalifikatsiooni arendamine;

– turvalisuse parandamine.

– […]” [mitteametlik tõlge]

4 Ühenduse suuniste punktis 3.2 „Tööjõukulud” on sätestatud:

„[…]

[laevandussektori abimeetmete peamine eesmärk peab] olema (liikmesriigis maksukohustuslaseks, sealhulgas sotsiaalmaksukohustuslaseks olevate) EÜ laevaomanike ja EÜ meresõitjate maksu- ja muude kulude ja -koormiste vähendamine tasemele, mis vastab maailmatasemele. Need meetmed peavad otseselt stimuleerima selle sektori arengut ja tööhõivet, mitte olema mõeldud üldiseks rahaliseks abiks.

Sellepärast tuleks kooskõlas eespool kirjeldatud eesmärgiga lubada EÜ laevanduses järgmisi tööhõivekuludega seotud meetmeid:

– […]

– vähendatud tulumaksumäärad liikmesriigis registrisse kantud laeva pardal töötavatele EÜ meresõitjatele.

– […]”

Hagi aluseks olevad asjaolud

5 Taani Kuningriik võttis 1. juulil 1988. aastal vastu seaduse nr 408, mis jõustus 23. augustil 1988 ja millega loodi Taani rahvusvaheline laevaregister (edaspidi „DIS-register"). See register loodi lisaks Taani üldisele riiklikule laevaregistrile (edaspidi „DAS-register"). DIS-registri eesmärk on ära hoida mugavuslippude kasutamise kaudu ühenduse lippudest kõrvalehoidmist. DIS-registri põhiline eelis on, et sellesse kantud laevaomanikel on õigus võtta oma laevadele tööle kolmandate riikide meresõitjaid vastavalt nende riikide siseriikliku õiguse palgatingimustele.

6 Samal päeval võttis Taani Kuningriik vastu seadused nr 361, 362, 363 ja 364, mis jõustusid 1. jaanuaril 1989 ja millega DIS-registrisse kantud laevade pardal töötavate meresõitjate suhtes kehtestati mitmeid maksumeetmeid (edaspidi „vaidlusalused maksumeetmed"). Eeskätt olid nimetatud meresõitjad vabastatud tulumaksu tasumise kohustusest, samas kui DAS registrisse kantud laevade pardal töötavatel meresõitjatel see kohustus säilis.

7 28. augustil 1998. aastal esitas apellant komisjonile kaebuse Taani Kuningriigi peale seoses vaidlusaluste maksumeetmetega, kuna viimased ei ole kooskõlas ühenduse suunistega ja seega ka EÜ artikliga 87.

8 Apellant väitis oma kaebuses, et vaidlusalused maksumeetmed kujutavad endast ühenduse suunistega kokkusobimatut riigiabi, kuna esiteks kehtib maksuvabastus mitte üksnes ühenduse meresõitjate, vaid kõigi meresõitjate suhtes, ning teiseks ei ole neist meetmeist komisjonile teatatud.

9 13. novembril 2002. aastal võttis komisjon vastu vaidlusaluse otsuse, mille põhjenduse kohaselt otsustas ta mitte esitada vastuväiteid „seoses maksumeetmetega, mida rakendatakse alates 1. jaanuarist 1989 nii Taani DAS- kui ka DIS-registrisse kantud laevade pardal töötavatele meresõitjatele, leides, et need meetmed kujutavad endast küll riigiabi, kuid et need olid või on endiselt ühisturuga kokkusobivad vastavalt EÜ artikli 87 lõike 3 punktile c" (nimetatud otsuse punkti 46 teine taane).

Menetlus Esimese Astme Kohutus

10 Esimese Astme Kohtu kantseleisse 30. jaanuaril 2003. aastal esitatud hagis palus apellant Esimese Astme Kohtul tühistada vaidlusalune otsus ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

11 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 alusel esitas komisjon eraldi dokumendina vastuvõetamatuse vastuväite, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 17. märtsil 2003 ja milles komisjon palus Esimese Astme Kohtul jätta hagi rahuldamata selle ilmse vastuvõetamatuse tõttu ning mõista kohtukulud välja apellandilt.

12 16. mail 2003 vastuvõetamatuse vastuväite suhtes esitatud märkustes palus apellant Esimese Astme Kohtul jätta vastuvõetamatuse vastuväide rahuldamata ja mõista komisjonilt välja selle vastuväitega seotud kohtukulud.

13 Olles ära kuulanud menetlusosalised, tegi Esimese Astme Kohtu teise koja (laiendatud koosseisus) esimees 18. juunil 2003 määruse, millega lubas Taani Kuningriigil ja Norra Kuningriigil astuda menetlusse komisjoni toetuseks. Menetlusse astujad loobusid õigusest esitada väiteid seoses hagi vastuvõetavusega.

Vaidlustatud kohtumäärus

14 Vaidlustatud kohtumääruse peale esitatud tühistamishagi tugineb kolmele apellandi põhiväitele: esiteks on rikutud EÜ artikli 88 lõiget 2 ja hea halduse põhimõtet, kuna komisjon ei algatanud nimetatud sättes ette nähtud ametlikku uurimismenetlust, teiseks on rikutud EÜ artikli 87 lõiget 3, tõlgendatuna ühenduse suuniste ja õiguspärase ootuse põhimõtte seisukohast, ning kolmandaks on tehtud ilmne kaalutlusviga.

15 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 24 tuletab Esimese Astme Kohus meelde, et kui komisjon leiab EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametlikku uurimismenetlust algatamata sama artikli lõike 3 alusel vastu võetud otsuses, et abi sobib ühisturuga kokku, tunnistab ühenduste kohus selle otsuse peale nimetatud lõikes 2 märgitud asjassepuutuva isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetavaks, kui viimane soovib oma hagiga tagada osutatud sättest tulenevate menetlusõiguste kaitse.

16 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 25 täpsustas Esimese Astme Kohus, et EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses on asjassepuutuvad isikud, kellel on seega EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel õigus esitada tühistamishagi, isikud, ettevõtjad ja ühendused, kelle huve abi andmine puudutab, st eelkõige abisaajaga konkureerivad ettevõtjad ja kutseühingud (14. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 323/82: Intermills *vs.* komisjon, EKL 1984, lk 3809, punkt 16, ja 13. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-78/03 P: komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, EKL 2005, lk I-10737, punkt 36).

17 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 26 märkis Esimese Astme Kohus, et kui hageja vaidlustab abi hindamise otsuse selle põhjendatuse seisukohast, peab ta näitama, et on erilises olukorras 15. juuli 1963. aasta kohtuotsuse 25/62: Plaumann *vs.* komisjon (EKL 1963, lk 197) tähenduses. Nii oleks see juhul, kui vaidlustatud otsusega antud abi oleks oluliselt mõjutanud apellandi turupositsiooni.

18 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 28 otsustas Esimese Astme Kohus järgmist:

„Kui hageja, nagu käesolevas asjas oma esimeses väites, soovib kaitsta talle EÜ artikli 88 lõikega 2 antud menetlusõigusi, eesmärgiga saavutada, et tühistataks vastuväidete esitamata jätmise otsus, tunnistab Esimese Astme Kohus selle hagi vastuvõetavaks, kui hageja on asjassepuutuv isik EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses ([eespool viidatud] kohtuotsus komisjon [*vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum], punktid 35 ja 36)."

19 Vaidlustatud kohtumääruse punktides 30–33 märgib Esimese Astme Kohus järgmist:

„30 […] kohtupraktikast tuleneb, et kui riigiabi asjas tehtud otsuse peale, mis on langetatud ametlikku uurimismenetlust algatamata, on EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagi, siis on see hagi vastuvõetamatu, kui abi andmine ei ole oluliselt mõjutanud hageja konkurentsiseisundit turul (Esimese Astme Kohtu 16. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-188/95: Waterleiding Maatschappij *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-3713, punkt 62, vt selle kohta ka Esimese Astme Kohtu 21. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas T-69/96: Hamburger Hafen- und Lagerhaus jt *vs.* komisjon, EKL 2001, lk II-1037, punkt 41). Kohtupraktikast tuleneb samuti, et hagejal, kes ei ole ettevõtja, kelle konkurentsiseisundit riigiabiks tunnistatud siseriiklikud meetmed mõjutasid, puudub isiklik huvi, et ta saaks hagis komisjoni tegevusetuse peale seoses EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamata jätmisega tugineda nende meetmete väidetavale konkurentsivastasele mõjule (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 18. detsembri 1997. aasta otsus kohtuasjas T-178/94: ATM *vs.* komisjon, EKL 1997, lk II-2529, punkt 63, ja [Esimese Astme Kohtu 25. juuni 2003. aasta] kohtumäärus [T-41/01]: Pérez Escolar *vs.* komisjon [EKL 2003, lk II-2157], punkt 46).

31 Meresõitjate ametiühinguks olev hageja ega selle liikmed ei ole kõnealuse abi saajate – nagu need on määratletud vaidlusaluses otsuses, st DIS-registrisse kantud laevaomanikud – konkurendid.

32 Ei saa väita, et kõnealune abi mõjutab apellandi enda konkurentsiseisundit. Esiteks on kohtupraktikas otsustatud, et riigiabist väidetavalt kasu saanud ettevõtja töötajate ühendus ei konkureeri kuidagi selle ettevõtjaga (vt [eespool viidatud] kohtuotsus ATM *vs*. komisjon, punkt 63). Teiseks, kuivõrd hageja tugineb kõnealuses sektoris kollektiivlepingute läbirääkimisel omaenda konkurentsiseisundile võrreldes teiste meresõitjate ametiühingute omaga, piisab märkimisest, et kollektiivläbirääkimistega seoses sõlmitud lepingud ei kuulu konkurentsiõiguse kohaldamisalasse (vt EÜ artikli 3 punkti g ja EÜ artikli 81 mittekohaldamise kohta kollektiivlepingutele Euroopa Kohtu 21. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-67/96: Albany, EKL 1999, lk I-5751, punktid 52–60).

33 Mis puutub hageja liikmetesse, siis miski kohtutoimikus ei viita, et need meresõitjad ei ole töötajad EÜ artikli 39 tähenduses; töötaja on nimelt isik, kes täidab kindlaksmääratud aja jooksul tasu eest teise isiku huvides ja viimase alluvuses teatud ülesandeid. Töötajana ei ole meresõitja ise ettevõtja (vt Euroopa Kohtu 16. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-22/98: Becu jt, EKL 1999, lk I-5665, punkt 26)."

20 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 35 tuletas Esimese Astme Kohus lisaks meelde, et ei saa välistada, et abi saajaks oleva ettevõtja töötajaid esindavad ühingud, olles EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses asjassepuutuvad isikud, võiksid esitada komisjonile sotsiaalseid aspekte käsitlevaid märkusi, mida viimane võiks käesoleval juhul arvesse võtta, tuginedes selles osas Esimese Astme Kohtu 18. veebruari 1998. aasta kohtumäärusele kohtuasjas T-189/97: Société française de production jt *vs.* komisjon (EKL 1998, lk II-335, punkt 41). Sama kohtumääruse punktis 36 märkis aga Esimese Astme Kohus, et DIS-i sotsiaalsed aspektid tulenevad eeskätt selle registri asutamisest seadusega nr 408, mitte sellega kaasnevatest maksumeetmetest, ja et komisjoni hinnangul ei kujutanud nimetatud registri asutamine endast riigiabi, mistõttu viimane piirdus siseriiklike meetmete ühisturuga kokkusobivuse hindamisel ainult vaidlusalustele maksumeetmetele hinnangu andmisega. Samas punktis 36 järeldas Esimese Astme Kohus, et DIS-registri sotsiaalsed aspektid on vaidlustatud otsuse esemega ainult kaudselt seotud, mistõttu ei saa apellant nendele sotsiaalsetele aspektidele tuginedes tõendada, et otsus puudutab teda isiklikult.

21 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 37 ei nõustunud Esimese Astme Kohus apellandi väitega, et viimast saab pidada asjassepuutuvaks juba seetõttu, et kõnealune abi kandub abisaajatele edasi selle kaudu, et vähenevad nende meresõitjate palganõudmised, kellele vaidlusaluste maksumeetmetega kehtestatud tulumaksuvabastust kohaldatakse. Esimese Astme Kohtu arvates põhineb vaidlusalune otsus soodustustel, mida abisaajad saavad, mitte abi andmise viisil.

22 Esimese Astme Kohus järeldas lõpuks, et apellant ei ole tõendanud, et vaidlusalustest maksumeetmetest tulenev abi võis otseselt mõjutada tema kui läbirääkija isiklikke huve. Viidates selles küsimuses 2. veebruari 1988. aasta otsusele liidetud kohtuasjades 67/85, 68/85 ja 70/85: Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon (EKL 1988, lk 219) ja 24. märtsi 1993. aasta otsusele kohtuasjas C-313/90: CIRFS jt *vs.* komisjon (EKL 1993, lk I-1125), otsustas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtumääruse punktides 39 ja 40, et pelgalt see, et apellant esitas komisjonile vaidlusaluse abi kohta kaebuse, ei tähenda käesolevas asjas veel seda, et apellant eristub isiklikult. Ehkki viimane võis olla üks nendest, kes pidasid Taani ühte registrisse kantud laevadel töötavate meresõitjate kollektiivlepingute läbirääkimisi, ja seega osaleda laevaomanikele abi andmise süsteemis, järeldas Esimese Astme Kohus, et apellant ei ole ikkagi tõendanud, et ta pidas komisjoniga läbirääkimisi ühenduse suuniste koostamise üle, millele käesolevas asjas tuginetakse, või et ta pidas komisjoni või Taani valitsusega läbirääkimisi vaidlusaluste maksumeetmete vastuvõtmise üle.

23 Vaidlustatud kohtumääruse punktides 41 ja 42 järeldas Esimese Astme Kohus, et vaidlusalune otsus ei puuduta apellanti ega tema liikmeid isiklikult, mistõttu viimase esitatud hagi on vastuvõetamatu, kuna tal puudub hagi esitamise õigus EÜ artikli 230 tähenduses.

Apellatsioonkaebus

24 Apellatsioonkaebuses palub apellant Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtumäärus täies ulatuses;

– tunnistada Esimese Astme Kohtule esitatud hagi vastuvõetavaks ja

– mõista komisjonilt välja apellatsioonimenetlusega seotud kohtukulud.

25 Komisjon palub jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellandilt.

26 Apellant esitas apellatsioonkaebuse põhjendamiseks neli väidet. Esiteks leiab ta, et Esimese Astme Kohus tõlgendas eespool viidatud Albany kohtuotsust liiga laialt, järeldades, et vaidlusalustest maksumeetmetest tulenev abi ei mõjutanud apellandi konkurentsiseisundit. Teise väite kohaselt kohaldas Esimese Astme Kohus vääralt õigusnorme, leides, et apellant ei saa tugineda ühenduse suunistest tulenevatele sotsiaalsetele aspektidele, et tõendada, et vaidlusalune otsus puudutab teda isiklikult. Kolmas väide tuleneb eespool viidatud kohtuotsuste Plaumann *vs.* komisjon ja komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum väärast kohaldamisest osas, milles Esimese Astme Kohus järeldas, et apellanti ei saa pidada asjassepuutuvaks pelgalt seetõttu, et kõnealune abi kandub abisaajatele edasi selle kaudu, et vähenevad nende meresõitjate palganõudmised, kellele tulumaksuvabastust kohaldatakse. Neljanda väite kohaselt kohaldas Esimese Astme Kohus vääralt eespool viidatud kohtuotsustest

Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon ja CIRFS jt *vs.* komisjon tulenevat kohtupraktikat, tuvastades, et vaidlusalused maksumeetmed ei saanud mõjutada apellandi kui läbirääkija huve.

Sissejuhatavad märkused

27 Enne apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud väidete uurimist tuleb meenutada sätteid, mis reguleerivad riigiabi käsitleva komisjoni otsuse adressaadiks oleva liikmesriigi kõrval teiste isikute õigust nimetatud otsus edasi kaevata.

28 Kooskõlas EÜ artikli 230 neljanda lõiguga saab füüsiline või juriidiline isik teisele isikule adresseeritud otsuse peale esitada hagi üksnes juhul, kui see otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult.

29 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saavad teised isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, väita, et see puudutab neid isiklikult, ainult siis, kui otsus mõjutab neid mingi neile omase tunnuse või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Plaumann *vs.* komisjon, punkt 223; 19. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-198/91: Cook *vs.* komisjon, EKL 1993, lk I-2487, punkt 20; eespool viidatud 15. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-225/91: Matra *vs.* komisjon, EKL 1993, lk I-3203, punkt 14; eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 33, samuti 22. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-487/06 P: British Aggregates *vs.* komisjon, EKL 2008, lk I-10505, punkt 26).

30 Kuna esimese astme menetluses esitatud hagi puudutab riigiabi käsitlevat komisjoni otsust, tuleb märkida, et EÜ artiklis 88 sätestatud riigiabi järelevalvemenetluses tuleb eristada esiteks esialgse uurimise etappi selle artikli lõike 3 alusel, mille eesmärk on

pelgalt võimaldada komisjonil esmase arvamuse kujundamist asjaomase abi ühisturuga osalise või täieliku kokkusobivuse küsimuses, ja teiseks sama artikli lõikes 2 nimetatud uurimise etappi. Ainult selle uurimise raames, mis peab komisjonil võimaldama hankida juhtumi kõigi asjaolude kohta täielikku teavet, näeb asutamisleping ette komisjoni kohustuse küsida asjassepuutuvatelt isikutelt selgitusi (vt eespool viidatud kohtuotsus Cook *vs*. komisjon, punkt 22; eespool viidatud kohtuotsus Matra *vs*. komisjon, punkt 16; 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 38; eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs*. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 34, ning eespool viidatud kohtuotsus British Aggregates *vs.* komisjon, punkt 27).

31 Sellest tuleneb, et kui komisjon, algatamata EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametlikku uurimismenetlust, leiab sama artikli lõike 3 alusel vastu võetud otsuses, et abi on ühisturuga kokkusobiv, saavad õigustatud isikute menetluslikud tagatised olla kindlustatud vaid siis, kui neil on võimalus vaidlustada see otsus ühenduste kohtus. Sel põhjusel tunnistab ühenduste kohus vastuvõetavaks tühistamishagi, mille on EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses asjassepuutuv isik esitanud niisuguse otsuse peale selleks, et oleks tagatud talle viimati nimetatud sättest tulenevate menetlusõiguste kaitse (eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs*. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika, samuti kohtuotsus British Aggregates *vs.* komisjon, punkt 28).

32 Euroopa Kohus on täpsustanud, et need asjassepuutuvad isikud on isikud, ettevõtjad või ühendused, kelle huve võib abi andmine kahjustada, ehk eelkõige abisaajaga konkureerivad ettevõtjad ja kutseorganisatsioonid (eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs*. Sytraval ja Brink's France, punkt 41; eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs*. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 36, samuti kohtuotsus British Aggregates *vs.* komisjon, punkt 29).

33 Ei ole välistatud, et töötajate ametiühingut saab lugeda „asjassepuutuvaks isikuks" EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, kui ta suudab tõendada, et abi andmisega võidi mõjutada

tema enda või tema liikmete huve. Ametiühingul tuleb aga õiguslikult piisavalt tõendada, et abi andmisel võib olla konkreetne tagajärg tema või tema poolt esindatavate meresõitjate seisundile.

34 Euroopa Kohus on ka täpsustanud, et seevastu juhul, kui hageja vaidlustab abi hindamise otsuse põhjendatuse, siis ainuüksi asjaolu, et teda võib pidada „asjassepuutuvaks" isikuks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, ei ole hagi vastuvõetavaks tunnistamiseks piisav. Ta peab veel tõendama, et on erilises olukorras eespool viidatud kohtuotsuse Plaumann *vs.* komisjon tähenduses. Nii oleks see juhul, kui asjaomase otsuse esemeks oleva abiga oleks oluliselt kahjustatud apellandi turupositsiooni (28. jaanuari 1986. aasta otsus kohtuasjas 169/84: Cofaz jt *vs*. komisjon, EKL 1986, lk 391, punktid 22–25; eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 37, 11. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-75/05 P ja C-80/05 P: Saksamaa jt *vs.* Kronofrance, EKL 2008, lk I-6619, punkt 40, samuti eespool viidatud kohtuotsus British Aggregates *vs.* komisjon, punkt 35).

35 Nagu tuleneb ka määruse nr 659/1999 artikli 4 lõikest 3, võtab komisjon vastuväidete esitamata jätmise otsuse vastu siis, kui leiab, et teatatud meetme ühisturuga kokkusobivuse kohta ei ole ilmnenud mingeid kahtlusi. Kui hageja nõuab sellise otsuse tühistamist, vaidlustab ta peamiselt asjaolu, et vastuväidete esitamata jätmise otsus võeti vastu ilma, et komisjon oleks algatanud ametlikku uurimismenetlust, rikkudes sellega tema menetlusõigusi. Selleks et hageja nõue oleks tulemuslik, peab ta püüdma tõendada, et on ilmnenud kahtlusi kõnealuse meetme ühisturuga kokkusobivuse suhtes. Selliste väidete kasutamise tõttu ei saa aga muutuda hagi ese või hagi vastuvõetavuse tingimused.

36 Tuleb märkida, et käesolevas asjas, nagu selgelt nähtub nii vaidlustatud kohtumäärusest kui ka esimese astme menetluse toimikust, on apellandi esitatud hagiavalduse esimese väite eesmärk kaitsta talle EÜ artikli 88 lõikega 2 antud menetlusõigusi ja selles vaidlustatakse asjaolu, et käesoleva asja asjaoludel on jäetud algatamata nimetatud sättes ette nähtud ametlik uurimismenetlus, mida Esimese Astme Kohus on sõnaselgelt kinnitanud vaidlustatud kohtumääruse punktis 28.

37 Vaidlustatud kohtumääruse punktist 8 tuleneb samuti, et pärast poolte ärakuulamist võttis Esimese Astme Kohtu teise koja (laiendatud koosseisus) esimees 16. veebruaril 2005. aastal vastu kohtumääruse, millega ta peatas Esimese Astme Kohtu menetluses oleva hagi läbivaatamise, et oodata ära Euroopa Kohtu otsus eespool viidatud kohtuasjas komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, leides, et nimetatud hagi oli esitatud komisjoni otsuse peale, mis oli võetud vastu EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametlikku uurimismenetlust algatamata.

38 Pärast kohtuotsust eespool viidatud kohtuasjas komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum tegi Esimese Astme Kohus 24. jaanuari 2006. aasta kirjas pooltele ettepaneku esitada märkusi seoses selle kohtuotsusega ja eeskätt seoses eespool viidatud kohtuasja Cook *vs.* komisjon kohtupraktika – millele Euroopa Kohus viitab sama kohtuotsuse punktides 35 ja 36 – kohaldamisega apellandi esitatud hagi suhtes küsimustes, mis puudutavad selle hagi vastuvõetavust ning apellandi käsitlemist asjassepuutuva isikuna nimetatud punkti 36 tähenduses.

39 Sellest nähtub, et mis puutub esimesse väitesse, mille apellant esitas seoses ametliku uurimismenetluse algatamata jätmisega Esimese Astme Kohtule, siis soovis Esimese Astme Kohus tuvastada, nagu nähtub selgelt vaidlustatud kohtumääruse punktist 28, kas apellanti saab lugeda asjassepuutuvaks isikuks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses.

40 Apellandi apellatsioonkaebuses esitatud nelja väidet tuleb hinnata nimetatud kaalutlusi arvestades.

Esimene väide

Poolte argumendid

41 Apellant on seisukohal, et tuginedes eespool viidatud kohtuotsusele Albany, tõlgendas Esimese Astme Kohus seda kohtuotsust liiga laialt, järeldades, et apellant ei saa kollektiivlepingute läbirääkimisel tugineda oma enda konkurentsiseisundile võrreldes meresõitjaid esindavate teiste ametiühingute seisundiga. Selles kohtulahendis ei väljendanud Euroopa Kohus mingit seisukohta EÜ asutamiselepingu artikli 85 (nüüd EÜ artikkel 81) osas, mida kohaldatakse avalik-õiguslikele ettevõtjatele EÜ asutamislepingu artikli 90 alusel (nüüd EÜ artikkel 86), seoses kollektiivlepingute ja EÜ asutamislepingu artiklites 92 (nüüd muudetuna EÜ artikkel 87) ja 93 (nüüd EÜ artikkel 88) sisalduvate riigiabi käsitlevate õigusnormide vahel esineda võiva suhtega.

42 Komisjon on seisukohal, et esimene väide tuleb esiteks tulemusetuse või teise võimalusena põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Ta leiab, et piisab kohtupraktikast, millele viitab Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtumääruse punkti 32 esimeses osas, nimelt eespool viidatud kohtuotsusest ATM *vs.* komisjon, et põhjendada apellandi esitatud hagiavalduse selle osa vastuvõetamatust, mis puudutab apellandi konkurentsiseisundit. Eeltoodust tulenevalt on komisjon arvamusel, et apellandi väide eespool viidatud kohtuotsuse Albany asjassepuutumatuse kohta on tulemusetu ning et Euroopa Kohus ei pea seda apellatsioonkaebuse väidet sisuliselt hindama.

43 Igal juhul, mis puutub vaidlustatud kohtumääruse punkti 32 teise ossa, siis on komisjon seisukohal, et eespool viidatud kohtuotsusest Albany ning seda kinnitanud kohtuotsuste kogumist nähtub, et kollektiivlepingute läbirääkimised ei kuulu asutamislepingu konkurentsiõiguse normide kohaldamisalasse, sh riigiabi normide kohaldamisalasse. Tööõiguse kollektiivlepinguid ei kujuta endast „kaupu" EÜ artikli 81 tähenduses ja neid ei saa käsitada „kaupade tootmisena" EÜ artikli 87 tähenduses. Nende lepingute läbirääkimistel ei saa ka ametiühinguid pidada „ettevõtjateks", kes tegelevad nimetatud „kaupade" tootmisega nende sätete tähenduses.

Euroopa Kohtu hinnang

44 Selleks et kindlaks teha, kas apellanti saab käsitada asjassepuutuva isikuna EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses ja kas tema hagi tuleb seega tunnistada vastuvõetavaks, uuris Esimese Astme Kohus esiteks küsimust, kas abi andmine on mõjutanud apellandi konkurentsiseisundit turul.

45 Ei saa nõustuda komisjoni argumendiga, et ainuüksi eespool viidatud kohtuotsusest ATM *vs.* komisjon piisab, et lükata tagasi apellandi argumendid seoses tema konkurentsiseisundiga. Vaidlustatud kohtumääruse punkti 32 esimene osa käsitleb nimelt apellandi väidetavat konkurentsiseisundit võrreldes tema liikmete tööandjatega, st vaidlusaluste maksumeetmete kaudu abi saanud laevaomanikega, mitte apellandi väidetavat konkurentsiseisundit võrreldes kollektiivlepingute läbirääkimistes osalevate teiste ametiühingutega, mis on sama punkti 32 teises osas esitatud eraldi argument.

46 Isegi kui apellant oleks väitnud, et ta konkureerib laevaomanikega – millele ta kohtuistungil vastu vaidles –, võis ta sõltumata kohtuotsusest ATM *vs.* komisjon siiski proovida tõendada hagi esitamise õigust selle alusel, et abi andmine võis mõjutada tema huve, kuna nimetatud meetmed mõjutasid tema konkurentsiseisundit võrreldes teiste ametiühingutega, kelle liikmed on DIS-registrisse kantud laevade töötajad.

47 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 32 Esimese Astme Kohtu esitatud kohtuotsuse Albany tõlgenduse osas tuleb meenutada, et selle kohtuasja ese, milles see kohtuotsus tehti, oli kollektiivlepingu vormis sõlmitud kokkulepe, millega loodi täiendava pensioni süsteem, mida haldas tekstiilitööstuse pensionifond, millega liitumine võis olla ametivõimude poolt kohustuslikuks muudetud. Tekstiilitööstuses tegutsev ettevõtja Albany International BV keeldus nimetatud fondi üle kandmast sissemakseid teatud perioodi eest, väites, et fondiga kohustuslik liitumine, millest tulenevalt temalt neid sissemaksed nõuti, on vastuolus asutamislepingu artikli 85 lõikega 1.

48 Enne kui Euroopa Kohus järeldas, et asutamislepingu artikli 85 lõige 1 ei kuulu nimetatud asjaoludel kohaldamisele, meenutas ta eespool viidatud kohtuotsuse Albany punktis 54 esiteks seda, et EÜ asutamislepingu artikli 3 lõike 1 punktide g ja i (nüüd muudetuna EÜ artikli 3 lõike 1 punktid g ja j) kohaselt hõlmab ühenduse tegevus mitte ainult „süsteemi, mis tagab, et konkurentsi siseturul ei kahjustata", vaid ka „sotsiaalpoliitikat". EÜ asutamislepingu artikkel 2 (nüüd muudetuna EÜ artikkel 2) sätestab, et ühenduse ülesanne on eelkõige „edendada majandustegevuse harmoonilist ja tasakaalustatud arengut" ning „tööhõive ja sotsiaalkaitse kõrge tase".

49 Lisaks tuleneb EÜ artikli 136 esimesest lõikest, et ühendus ja liikmesriigid võtavad oma eesmärgiks tööhõive edendamise ning parandatud elamis- ja töötingimused, et võimaldada nende ühtlustamist samal ajal jätkuva parandamisega, piisava sotsiaalkaitse ja tööturu osapoolte dialoogi. Vastavalt EÜ artikli 138 lõikele 1 on komisjoni ülesanne edendada tööturu osapooltega konsulteerimist ühenduse tasandil ja tööturu osapoolte soovil võib see dialoog kaasa tuua lepingulisi suhteid. Samuti rakendab komisjon kõiki meetmeid, mis on vaja nendevahelise dialoogi hõlbustamiseks, toetades pooltevahelist tasakaalu (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsuse Albany punkte 55–58, mis puudutavad EMÜ lepingu sätteid ja sotsiaalpoliitika kokkulepet, mille sõlmisid Euroopa Ühenduse liikmesriigid, välja arvatud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik (EÜT 1992, C 191, lk 91) enne Amsterdami lepingu jõustumist).

50 Eespool viidatud kohtuotsuses Albany möönis Euroopa Kohus, et tööandjate ja töötajate organisatsioonide vahel sõlmitud kollektiivlepingutega kaasnevad teatavad konkurentsi piiravad tagajärjed. Samas leidis Euroopa Kohus ka seda, et selliste kokkulepetega taotletavaid sotsiaalpoliitilisi eesmärke kahjustataks oluliselt, kui otsides ühiselt tööhõive ja töötingimuste parandamise meetmeid, peaksid tööturu osapooled juhinduma EÜ asutamislepingu artikli 85 lõikest 1. Sellest tulenevalt leidis Euroopa Kohus, et sellistel eesmärkidel sotsiaalpartnerite kollektiivsete läbirääkimiste raames sõlmitud kokkulepped ei kuulu oma olemuse ja eesmärgi tõttu nimetatud sätte kohaldamisalasse. Teiseks hindas Euroopa Kohus, kas kohtuotsuses Albany käsitletavas kohtuasjas vaidluse all olnud kokkuleppe olemus ja ese õigustavad selle kokkuleppe väljajätmist asutamislepingu nimetatud sätte kohaldamisalast ja järeldas,

et käesolevas asjas oli kokkuleppe väljajätmine nimetatud artikli 85 lõike 1 kohaldamisalast õigustatud (vt eespool viidatud kohtuotsus Albany, punktid 59–64).

51 Seega järeldub eespool viidatud kohtuotsusest Albany ning seda kinnitanud kohtuotsuste kogumist, et pädevad ametiasutused ja kohtud peavad iga üksikjuhtumi korral hindama, kas kõnesoleva kokkuleppe olemusest või esemest või sellega taotletavatest sotsiaalpoliitika eesmärkidest tulenevalt on selle kokkuleppe väljajätmine artikli 81 lõike 1 kohaldamisalast õigustatud (vt selle kohta eelkõige 21. septembri 2000. aasta kohtuotsus C-222/98: van der Woude, EKL 2000, lk I-7111, punkt 23).

52 Käesolevas asjas on apellant – nagu tuleneb vaidlustatud kohtumääruse punktist 34 – töötajaid esindav ühing, mille eesmärk on oma liikmete kollektiivsete huvide edendamine. Esimese Astme Kohtule esitatud märkuste kohaselt, millele on viidatud vaidlustatud kohtumääruse punktides 17 ja 20, on apellant ettevõtja, kes räägib läbi tingimused, millel töötajad ettevõtjate heaks töötavad. Apellant on seisukohal, et vaidlusalustest maksumeetmetest tulenev abi mõjutab tema liikmete võimet konkureerida väljaspool ühendust pärit meresõitjatega, kes otsivad tööd meretranspordi ettevõtetes, st nimetatud abi saajates, mistõttu mõjutatakse apellandi turupositsiooni tema konkurentsivõime osas nendele ettevõtjatele tööjõu pakkumise turul ja seega tema võime osas endale liikmeid värvata.

53 Tuleb ka meenutada, et apellant vaidlustas Taani seaduse, mida kohaldatakse DIS-registrile, eeskätt vaidlusalustele maksumeetmetele, sest esiteks on sellesse registrisse kantud laevade omanikel õigus võtta tööle kolmandate riikide meresõitjaid vastavalt nende riikide siseriikliku õiguse palgatingimustele, ja teiseks vabastavad vaidlusaluse otsuse esemeks olevad maksumeetmed kõik DIS-registrisse kantud laevade pardal töötavad meresõitjad tulumaksu tasumise kohustusest, tegemata vahet meresõitjatel, kes on pärit liikmesriikidest, ja neil, kes on pärit kolmandatest riikidest.

54 Eeltoodust tuleneb, et erinevalt eespool viidatud kohtuotsuses Albany käsitletud kohtuasja asjaoludest ei ole käesolevas kohtuasjas küsimuse all apellandi või teiste ametiühingute ja vaidlusalustest maksumeetmetest abi saanud laevaomanike vahel sõlmitud kollektiivlepingute konkurentsi piirav olemus, vaid see, kas asjaomase abiga on mõjutatud apellandi konkurentsiseisundit võrreldes teiste ametiühingutega, millisel juhul tuleks apellant kõnealuste asjaolude korral lugeda asjassepuutuvaks isikuks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses ja tunnistada vaidlusaluse otsuse peale esitatud hagi vastuvõetavaks.

55 Asjaolust, et kokkulepe võib selle olemuse, eseme ja sotsiaalpoliitiliste eesmärkide tõttu jääda välja EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamisalast, ei saa järeldada, et kollektiivläbirääkimised või neis osalevad pooled jäävad samuti täielikult ja automaatselt välja asutamislepingu riigiabiõiguse sätete kohaldamisalast, või et tühistamishagi, mille need pooled võivad esitada, tuleb praktiliselt alati lugeda mittevastuvõetavaks tulenevalt selle mõjust läbirääkimistele.

56 Nimelt on keeruline kindlaks teha, kuidas saab kollektiivlepingutega edendatavaid sotsiaalpoliitika eesmärke oluliselt kahjustada – eespool viidatud kohtuotsuse Albany kohaselt kujutab sellist ohtu nimetatud lepingute hulk, mis jäetakse välja asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamisalast – asjaolu, et tunnistatakse, et oma liikmete töötingimuste üle läbirääkimisi pidav ametiühing, nagu seda on apellant, võib konkureerida teiste ametiühingutega, kelle liikmetele kohaldatakse erinevaid palgatingimusi tänu sellise registri nagu DIS-register loomisele.

57 Pigem vastupidi, kui *a priori* välistada ametiühingu võimalus sellises vaidluses nagu käesolevas kohtuasjas tõendada, et ta on asjassepuutuv isik EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, tuginedes oma rollile kollektiivlepingute läbirääkijana ning mõjule, mida sellele rollile avaldavad komisjoni poolt ühisturuga kokkusobivaks abiks tunnistatud siseriiklikud maksumeetmed, siis võidakse oluliselt kahjustada samu sotsiaalpoliitika eesmärke, mille tõttu Euroopa Kohus jättis eespool viidatud kohtuotsuses Albany kollektiivlepingu välja asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamisalast.

58 Seda järeldust toetab asjaolu, et ühenduse eesmärgid ei ole ainult majanduslikud, vaid ka sotsiaalsed, mistõttu riigiabi ja konkurentsi käsitlevatest asutamislepingu sätetest tulenevate õiguste puhul tuleb vajaduse korral võtta arvesse sotsiaalpoliitika eesmärke, mille hulgas on vastavalt EÜ artikli 136 esimesele lõigule eelkõige parandatud elamis- ja töötingimused, et võimaldada nende ühtlustamist samal ajal jätkuva parandamisega, piisav sotsiaalkaitse ja tööturu osapoolte dialoog (vt asutamisvabadust käsitlevate asutamislepingu sätete kohta 11. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-438/05: International Transport Workers' Federation ja Finnish Seamen's Union, EKL 2007, lk I-10779, punkt 79).

59 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 33, peab apellant alati õiguslikult piisavalt tõendama, et abi andmine mõjutas ta huve; ta saab seda tõendada, kui ta näitab, et konkureerib reaalselt samal turul tegutsevate teiste ametiühingutega. Seda võimalust ei saa *a priori* välistada, toetudes eespool viidatud kohtuotsusest Albany tulenevale kohtupraktikale või mõiste „turg" liialt kitsale tõlgendusele, kui hinnatakse, kas EÜ artikli 88 lõike 2 taheduses saab asjassepuutuvaks isikuks pidada ametiühingu taolist ühendust, mis püüab põhistada oma tühistamishagi vastuvõetavust.

60 Kuna Esimese Astme Kohus on vääralt tõlgendanud eespool viidatud kohtuotsust Albany ja seetõttu jätnud vastamata apellandi argumendile tema konkureerimise kohta teiste ametiühingutega meresõitjatele kohaldatavate kollektiivlepingute läbirääkimistel, tuleb vaidlustatud kohtumäärus selles osas tühistada.

Teine väide

Poolte argumendid

61 Vaidlustatud kohtumääruse punktide 35 ja 36 osas on apellant seisukohal, et pärast seda, kui Esimese Astme Kohus oli tuletanud meelde eespool viidatud kohtumäärust Comité d'enterprise de la Société française de production jt *vs.* komisjon, jättis ta õigusvastaselt uurimata, millised sotsiaalsed aspektid tulenevad kaudselt nendest õigusnormidest, mis lubavad ühenduse meresõitjatele maksusoodustusi, st ühenduse suunistest, ja järeldas vääralt, et ta ei saa lähtuda sellest kohtumäärusest tulenevast põhimõttest.

62 Apellandi arvates eristavad ühenduse suunised kaudselt „ühenduse meresõitjaid" teistest meresõitjatest. Selline vahetegemine on käsitatav sotsiaalse „vastutasu" olemasolu tunnustamise vormina, mis on vastukaaluks meretranspordi ühingutele riigiabi andmise lubamisele. Meresõitjate tasule kohaldatavat maksuvabastust õigustab vajadus hüvitada tööjõukulusid, mis on ühenduse meresõitjate värbamise puhul kõrgemad kui kolmandate riikide meresõitjate puhul. Nii suudetakse saavutada ühenduse tööhõive säilitamise eesmärk, mis on üks ühenduse suuniste eesmärke. Nimetatud suuniste sotsiaalsed aspektid puudutavad tingimusi abi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise kohta. Taani meresõitjate esindajana oleks apellant võinud esitada märkusi sotsiaalsete aspektide kohta, mis on seotud vaidlusalustest maksusoodustustest tuleneva abiga, kui komisjon oleks algatanud uurimismenetluse kooskõlas EÜ artikli 88 lõikega 2.

63 Komisjon on seisukohal, et isegi kui teist väidet ei tule tulemusetuse tõttu tagasi lükata, on ta sarnaselt esimesele väitele igal juhul täies ulatuses põhjendamatu. Esimese Astme Kohtul oli täielik õigus otsustada, et sotsiaalsed aspektid olid vaidlusaluse otsusega üksnes kaudselt seotud. Esiteks väidab komisjon, et Esimese Astme Kohus tuvastas õigesti, et DIS-register ise ei anna riigiabi. Teiseks leiab ta, et apellant, kes on esitanud apellatsioonkaebuse vastuvõetamatuse kohta tehtud kohtumääruse peale, soovib

ühenduse suuniste ulatust puudutava väite kaudu algatada sisulise diskussiooni. Suuniste ese ei puutu lihtsalt sellise hagi vastuvõetavuse kindlakstegemisel üldse asjasse.

Euroopa Kohtu hinnang

64 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et kui hinnatakse riigiabi kokkusobivust meretranspordi valdkonnas, nagu käesolevas asjas, tuleb komisjonil arvestada ühenduse suuniste sotsiaalsete aspektidega üldise hinnangu andmisel, mis hõlmab mitmeid erinevaid kaalutlusi, nagu konkurentsi kaitsmine, ühenduse merepoliitika, ühenduse meretranspordi või tööhõive edendamine (vt selle kohta 23. mai 2000. aasta kohtuotsus C-106/98 P: Comité d'enterprise de la Société française de production jt *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-3659, punkt 52).

65 Lisaks, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 33, ei ole välistatud, et ametiühingut saab lugeda „asjassepuutuvaks isikuks" EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, kui ta tõendab, et abi andmisega võidi mõjutada tema või ta liikmete huve.

66 Vaidlustatud kohtumääruse punktis 36 otsustas Esimese Astme Kohus, et DIS-registriga seotud sotsiaalsed aspektid on vaidlustatud otsuse esemega ja apellandi esitatud tühistamishagiga ainult kaudselt seotud. Seetõttu tuvastas Esimese Astme Kohus, et apellant ei saa nendele sotsiaalsetele aspektidele tuginedes tõendada, et otsus puudutab teda isiklikult.

67 Puudub vaidlus selles, et DIS-register ise ei kujuta endast riigiabi. Seega, nagu nähtub ka 17. märtsi 1993. aasta otsusest liidetud kohtasjades C-72/91 ja C-73/91: Sloman Neptun (EKL 1993, lk I-887), ei ole riigiabina EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses käsitatav

DIS-registriga asutatud korrale sarnane kord, mis võimaldab kohaldada selliste kolmandatest riikidest pärit meresõitjatega, kellel puudub alaline või peamine elukoht asjassepuutuvas liikmesriigis, sõlmitud töölepingutele töö- ja palgatingimusi, mis ei tulene selle liikmesriigi õigusest ja mis on soodsamad sellest liikmesriigist pärit meresõitjate suhtes kohaldatavatest tingimustest.

68 Eeltoodut arvestades ei olnud apellandi tühistamisnõue suunatud DIS-registri, vaid vaidlusaluste maksumeetmete vastu, mida kohaldatakse registrisse kantud laevade pardal töötavate meresõitjate suhtes.

69 Selle asemel et uurida, kas DIS-registri sotsiaalsetel aspektidel on piisavalt otsene seos vaidlusaluse otsuse esemega, nagu Esimese Astme Kohus seda uuris vaidlustatud kohtumääruse punktis 36, oleks ta pidanud analüüsima vaidlusalustest maksumeetmetest tulenevaid sotsiaalseid aspekte ühenduse suuniste seisukohast – kuna nendest tulenevad õigusnormid, mille alusel hinnata Taani maksustamiskorra kooskõla ühenduse õigusega, nagu väidab ka apellant –, et seejärel hinnata, kas apellandi poolt nende suuniste alusel esitatud argumentidest piisab selleks, et teda saaks lugeda asjassepuutuvaks isikuks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses.

70 Kuna ei saa välistada, et abi adressaadiks oleva ettevõtja töötajaid esindavad ühingud, olles asjassepuutuvad isikud EÜ asutamislepingu nimetatud artikli tähenduses, võivad esitada komisjonile sotsiaalseid aspekte käsitlevaid märkusi, mida viimane võib teatud juhul arvesse võtta, siis tähendab asjaolu, et Esimese Astme Kohus ei vastanud apellandi väitele vaidlusalustest maksumeetmetest tulenevate sotsiaalsete aspektide kohta ühenduse suuniste seisukohast seda, et vaidlustatud kohtumäärus tuleb selles osas tühistada.

Kolmas väide

Poolte argumendid

71 Apellant leiab kolmandas väites, et Esimese Astme Kohus kohaldas vaidlustatud kohtumääruse punktis 37 vääralt õigusnorme, hinnates, et tähtsust ei oma vaidlusalustest maksumeetmetest tulenev abi andmise viis, nimelt see, et abi anti laevaomanikele apellandi liikmete kaudu.

72 Nimetatud küsimuses väidab viimane, et eespool viidatud kohtuotsuses komisjon *vs*. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum otsustas Euroopa Kohus, et teatud kategooria isikute kollektiivsete huvide kaitseks asutatud ühendust võib pidada isiklikult puudutatud isikuks eespool viidatud kohtuotsuse Plaumann *vs.* komisjon tähenduses vaid juhul, kui kõnealuses otsuses käsitletud abimeetmed mõjutavad oluliselt selle ühenduse liikmete turupositsiooni. Euroopa Kohus hindas väljendit „turupositsioon" „ettevõtjate" seisukohalt. Apellandi arvates on põhjendamatu lähenemisviis, mille kohaselt töötajaid ei saa pidada ettevõtjateks, kuna siseriiklik õigus või ühenduse suunised pööravad neile eriliselt tähelepanu, määrates kindlaks tingimused, millest lähtuvalt võib abi hinnata ühisturuga kokkusobivaks vastavalt EÜ artikli 87 lõike 3 punktile c.

73 Komisjon väidab esiteks, et eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs*. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, mis langetati asjas, mis puudutas põllumajandustootjatele antud otsest abi, ei oma mis tahes puutumust vaidlustatud kohtumääruse punktis 37 Esimese Astme Kohtu tehtud järeldusega, mille kohaselt põhineb vaidlustatud otsus soodustustel, mida abisaajad saavad, mitte abi andmise viisil. Nimetatud kohtuotsus ei ole käesoleval juhul asjassepuutuv ka seetõttu, et see käsitleb komisjoni poolt riigiabi valdkonnas otsuse vastuvõtmist pärast seda, kui viimane oli algatanud EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse. Isegi kui nimetatud kohtuotsus oleks käesoleval juhul asjassepuutuv, tuletab komisjon meelde, et see asjaolu ei tähenda veel seda, et komisjoni otsus riigiabi heakskiitmise kohta töötajaid isiklikult puudutaks. Sama kohtuotsuse

punkt 72 tugineb sõnaselgelt järeldusele, „et mõned [Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum'i] liikmed on ettevõtjad, keda võib pidada abi saajate otsesteks konkurentideks". Vastupidi, apellandi liikmed on meresõitjad, keda ei saa pidada laevaomanike otsesteks konkurentideks ja kes ei ole „ettevõtjad" nimetatud kohtuotsuse tähenduses.

74 Eeltoodust tulenevalt leiab komisjon, et apellatsioonkaebuse kolmas väide on põhjendamatu.

Euroopa Kohtu hinnang

75 Tuleb meenutada, et vaidlustatud kohtumääruse punktis 37 järeldas Esimese Astme Kohus, et apellanti ei saa pidada isiklikult puudutatud isikuks üksnes põhjusel, et kõnealune abi kandub abisaajatele edasi selle kaudu, et vähenevad nende meresõitjate palganõudmised, kellele vaidlusaluste maksumeetmetega kehtestatud tulumaksuvabastust kohaldatakse. Esimese Astme Kohtu arvates põhineb vaidlusalune otsus soodustustel, mida abisaajad saavad, mitte abi andmise viisil.

76 Erinevalt tühistamishagist, mille apellant esitas Esimese Astme Kohtule komisjoni poolt EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametliku uurimismenetluse algatamata jätmise tõttu ja millega vastavalt viimasele hinnangule sooviti tagada nimetatud sättest tulenevaid menetlusõigusi, käsitles eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *vs.* Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum aluseks olnud kohtuasjas esitatud tühistamishagi komisjoni otsust menetluse lõpetamise kohta.

77 Sellest tuleneb, et nimetatud kohtuasjas soovis Euroopa Kohus kindlaks teha, kas kõnealuses otsuses käsitletud abimeetmed mõjutavad oluliselt teatud kategooria isikute kollektiivsete huvide kaitseks asutatud ühenduse Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum liikmete turupositsiooni.

78 Käesolevas asjas, nagu nähtub vaidlustatud kohtumääruse punktist 28, pidi apellant Esimese Astme Kohtule tõendama, et ta on asjassepuutuv isik EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, kuna eespool viidatud kohtuotsustest Plaumann *vs.* komisjon ja komisjon *vs*. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum tulenev kohtupraktika ei ole esmapilgul asjassepuutuv.

79 Isegi kui eeldada, et Esimese Astme Kohus oleks pidanud hindama vaidlusalustest maksumeetmetest tuleneva abi andmise viisi ja rolli, mida sellega seoses etendavad laevaomanike töötajad, kes on apellandi liikmed, tuleb meenutada, et sama vaidlustatud kohtumääruse punktides 31–33 oli Esimese Astme Kohus juba tuvastanud, et apellant meresõitjate ametiühinguna ega selle liikmed abi saajate töötajatena ei konkureeri abisaajatega. Ametiühingu liikmete osas tuvastas Esimese Astme Kohus, et kuna viimased vastavad pigem EÜ artiklis 39 sätestatud töötaja definitsioonile, ei ole nad ise käsitatavad ettevõtjatena.

80 Välja arvatud eespool viidatud kohtuotsuse Albany väär kohaldamine vaidlustatud kohtumääruse punkti 32 teises osas – mis on apellatsioonkaebuse esimese väite ese – ei ole apellant vaidlustanud Esimese Astme Kohtu järeldusi, millele see jõudis kohtumääruse punktides 31–33. Sellest tulenevalt ei saa apellant väidetega oma ettevõtjaist liikmete turupositsiooni mõjutamise kohta vaidlustada järeldusi, millele Esimese Astme Kohus jõudis vaidlustatud kohtumääruse punktis 37, mille kohaselt ei ole hagi vastuvõetav juba üksnes põhjusel, et kõnealune abi kandub laevaomanikele edasi seetõttu, et vähenevad tema liikmete palganõudmised, kuna viimastele kohaldatakse vaidlusaluste maksumeetmetega kehtestatud tulumaksuvabastust.

81 Eeltoodust tulenevalt tuleb apellatsioonkaebuse kolmas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Neljas väide

Poolte argumendid

82 Apellant on seisukohal, et järeldades, et apellant ei ole tõendanud, et vaidlusalustest maksumeetmetest tulenev abi võis otseselt mõjutada tema kui läbirääkija huve, ning eristades apellandi olukorda eespool viidatud kohtuotsuses Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon käsitletud Landbouwschapi omast, kes on Madalmaade kasvuhooneaianduse valdkonna huve esindav avalik-õiguslik ühing, ning eespool viidatud kohtuotsuses CIRFS jt *vs.* komisjon käsitletud Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques'i omast, on Esimese Astme Kohus neid kohtuotsuseid liiga kitsalt tõlgendanud.

83 Apellandi väitel on tal meretranspordi ühingutega läbirääkija roll ja selles rollis on tema ülesanne rääkida läbi oma liikmete värbamistingimusi ning seega tingimusi, millel riigiabi antakse Taani riigilt üle abi saajatele. Apellandi hinnangul täidab ta selles osas Landbouwschapiga analoogset ülesannet, kuna viimane rääkis läbi tingimusi, millel Madalmaad andsid abi aiapidajatele, nagu Esimese Astme Kohus seda vaidlustatud kohtumääruse punktis 40 kinnitas, märkides, et apellant osales „laevaomanikele abi andmise süsteemis". Seega, isegi kui viimane ei rääkinud läbi ühenduse suunistega sätestatud tingimusi, esindab ta siiski kindlalt eristatavat ühenduse meresõitjate ühendust, mis on nende suuniste tõttu erilises olukorras.

84 Komisjoni arvates tuleb neljas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Ta leiab, et Esimese Astme Kohus tuvastas õigesti, et käesoleva asja asjaolud ei ole võrreldavad eespool viidatud kohtuotsuste Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon ja CIRFS jt *vs.* komisjon asjaoludega. Nimetatud kohtuasjades oli hagejatel selgelt piiritletud läbirääkija roll, mis oli tihedalt seotud vastava otsuse esemega, mistõttu eristus hagejate olukord kõikide teiste isikute omast. Vastupidi apellandi väidetule ei rääkinud ta läbi tingimusi, millel Taani riik vaidlusalustest maksumeetmetest tulenevat abi selle saajatele andis, ega ka tingimusi, mis kehtestati ühenduse suunistega.

Euroopa Kohtu hinnang

85 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, et eespool viidatud kohtuotsuse Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon asjaolude kohaselt rääkis Landbouwschap tarnijaga läbi gaasi soodusmääras, mille komisjon vaidlustas, ja ta oli ka selle määra kehtestanud lepingu üks allkirjastajatest. Samuti oli see ühing kohustatud astuma tarnijaga uutesse läbirääkimistesse ja sõlmima uue lepingu, et täita komisjoni otsust.

86 Eespool viidatud kohtuotsuse CIRFS jt *vs.* komisjon asjaolude kohaselt tegutses CIRFS komisjoni suhtluspartnerina seoses sünteetilise kiu valdkonnas antava abi kohta „reeglite" väljatöötamisega ning selle laiendamise ja kohandamisega ning samuti osales ta aktiivselt kohtueelses menetluses komisjoniga peetavates läbirääkimistes, esitades viimasele kirjalikke märkusi ja pidades tihedat sidet selle institutsiooni pädevate teenistustega.

87 Kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga käsitlesid eespool viidatud kohtuotsused Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon ja CIRFS jt *vs.* komisjon erilisi olukordi, milles

hagejal oli selgelt piiritletud läbirääkija roll, mis oli tihedalt seotud asjassepuutuva otsuse esemega, mistõttu hageja olukord eristus kõikide teiste isikute omast (eespool viidatud kohtuotsus Comité d'entreprise de la Société française de production jt *vs.* komisjon, punkt 45).

88 Tuleb täpsustada, et Euroopa Kohus on silmas pidanud selle kohtupraktika kohaldamist tühistamishagidele, mis on esitatud komisjoni nende otsuste peale, millega on lõpetatud EÜ artikli 88 lõike 2 alusel algatatud menetlus. Euroopa Kohus on otsustanud, et teatud ettevõtjate ühendusi, kes on aktiivselt osalenud selle sätte alusel algatatud menetluses, võib pidada selliste otsuste poolt isiklikult puudutatud isikuteks, kui need otsused on mõjutatud nende seisundit läbirääkijatena (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Comité d'entreprise de la Société française de production jt *vs.* komisjon, punktid 40–42).

89 Lisaks tuvastas Euroopa Kohus, uurides CIRFS-i esitatud tühistamishagi, et seda hagi tuleb tõlgendada kui nõuet, et tühistataks komisjoni keeldumine algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlus.

90 Järelikult tuleb seda kohtupraktikat kohaldada Euroopa Kohtu poolt täpsustatud ulatuses nii tühistamishagile komisjoni otsuse peale, millega lõpetatakse EÜ artikli 88 lõike 2 alusel algatatud menetlus, kui ka otsuse peale, millega jäetakse esitamata vastuväited ja seega algatamata nimetatud sättes kehtestatud ametlik uurimismenetlus.

91 Küsimuse osas, kas Esimese Astme Kohus kohaldas vääralt õigusnorme, kuna ta kohaldas seda kohtupraktikast käesolevas asjas apellandi olukorra suhtes, tuleb meenutada, et vaidlusalune otsus käsitleb Taani seadusandja vastuvõetud maksumeetmeid DIS-registrisse kantud laevade pardal töötavate meresõitjate suhtes, et see kanne, nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktist 5, võimaldab maksta nendele meresõitjatele tasu vastavalt nende päritoluriikide õigusele, ja et kaebus, mille apellant

komisjonile esitas, puudutas nimetatud maksumeetmete kooskõla ühenduse suunistega, mille komisjon võttis vastu apellandi mis tahes osaluseta.

92 Neid asjaolusid arvestades ei ole Esimese Astme Kohus vääralt kohaldanud õigusnorme, tuvastades, et apellandi olukord ei ole võrreldav Landbouwschapi või CIRFS-i olukorraga, mida ta pidas õigesti erilisteks või lausa erandlikeks. Nimelt ei ole apellant – kes on vaid üks paljudest meresõitjaid esindavatest Euroopa Liidu ametiühingutest ja üks mitmest Taanis tegutsevast ametiühingust, olemata meresõitjate ainuke esindaja – selgelt piiritletud läbirääkija, kes oleks tihedalt seotud vaidlusaluse otsuse esemega. Ta ei olnud otseselt seotud nende vaidlusaluste maksumeetmete vastuvõtmisega Taani seadusandja poolt, mille osas komisjon otsustas jätta vastuväited esitamata, ja apellandi vastuseisust nimetatud maksumeetmetele ei piisa, et teda saaks pidada läbirääkijaks eespool viidatud kohtuotsuste Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon ja CIRFS jt *vs.* komisjon tähenduses.

93 Nimetatud ametiühing ei olnud tihedalt kaasatud komisjonipoolsesse ühenduse suuniste väljatöötamise protsessi ja tema arvates tuleneb vaidlusaluste maksumeetmete kokkusobimatus ühisturuga nimetatud suuniste tingimustest.

94 Apellant on küll esitanud komisjonile kaebuse nimetatud maksumeetmete peale, kuid – nagu apellant oma apellatsioonkaebuses ise tunnistas – sellest faktist ei piisa, et tõendada, et tal oli läbirääkija roll eespool viidatud kohtuotsuste Kwekerij van der Kooy jt *vs.* komisjon ja CIRFS jt *vs.* komisjon tähenduses.

95 Isegi kui tühistamishagi, mis on esitatud komisjoni vastuväidete esitamata jätmise otsuse ja seega EÜ artikli 88 lõikest 2 tuleneva ametliku uurimismenetluse algatamata jätmise peale, saab lugeda vastuvõetavaks, tingimusel et hageja tõendab, et on asjassepuutuv isik selle sätte tähenduses – eespool viidatud kohtuotsuses Plaumann *vs.* komisjon sisalduva kohtupraktikaga sätestatud rangemad kriteeriumid ei kuulu käesoleval juhul kohaldamisele –, siis käesoleva kohtuotsuse eelnevas punktis viidatud kohtupraktika tõlgendamine nii, et silmas on peetud kõiki komisjonile kaebuse

esitanud isikuid, muudaks sisutühjaks esimese väite raames uuritud ja vaidlustatud kohtumääruse punktis 30 viidatud kohtupraktika, mis käsitleb apellandi konkurentsiseisundi mõjutamist.

96 Eeltoodust tulenevalt tuleb apellatsioonkaebuse neljas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Hagi esimeses astmes

97 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teise lause kohaselt võib Euroopa Kohus Esimese Astme Kohtu otsuse tühistamise korral teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.

98 Kuigi Euroopa Kohus ei saa selles menetlusstaadiumis Esimese Astme Kohtule esitatud hagi sisuliselt lahendada, on tal piisavalt tõendeid, et teha lõplik otsus esimese astme menetluses komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväite kohta.

99 Tulenevalt käesoleva asja faktiliste asjaolude eripärast peab Euroopa Kohus vajalikuks nimetatud vastuväide tagasi lükata.

100 Mis puutub sellesse, kas apellant on esitanud piisavalt tõendeid, et tuvastada, kas vaidlustatud kohtumäärus võib reaalselt mõjutada tema või tema poolt esindatavate

meresõitjate olukorda, tuleb meenutada, et apellant on töötajaid esindav ühing, kes räägib läbi tingimused, millel töötajad ettevõtjate, sh DIS-registrisse kantud laevade omanike heaks töötavad.

101 Apellandi arvates on meresõitjate tasule maksuvabastuse kohaldamine õigustatud vajadusega hüvitada tööjõukulusid, mis on ühenduse meresõitjate värbamise puhul kõrgemad kui kolmandate riikide meresõitjate värbamise puhul. Sel viisil suudetakse saavutada ühenduse tööhõive säilitamise eesmärk, mis on üks ühenduse suuniste eesmärke. Nimetatud suuniste sotsiaalsed aspektid puudutavad abi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise tingimusi.

102 Nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktist 70, ei saa välistada, et just Taani meresõitjate esindajana võiks apellant esitada komisjonile sotsiaalsete aspektide kohta märkusi, mida viimane oleks võinud teatud juhul arvesse võtta, kui ta oleks algatanud EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametliku uurimismenetluse.

103 Meretranspordi valdkonnas palgakulude vähendamise kontekstis tunnustavad ka ühenduse suunised ise ametiühingute esindajate rolli palgaläbirääkimistel. Nimetatud suuniste punkti 3.2 kuuendast lõigust tuleneb, et „maksukoormuse alandamine ei säästa laevaomanikke läbirääkimistest potentsiaalsete meeskonnaliikmete ja nende ametiühingu esindajatega palgakokkulepete sõlmimiseks. Madalate töötasudega liikmesriikide meresõitjatel on seega alati konkurentsieelis kõrgemate töötasudega liikmesriikide meresõitjate ees. Igal juhul jäävad ühenduse meresõitjad kulukamateks võrreldes maailmaturul kõige madalama palgaga meresõitjatega”.

104 Kuna apellant selgitas, mil viisil võivad vaidlusalused maksumeetmed mõjutada tema ja tema liikmete seisundit kollektiivläbirääkimistel laevaomanikega, kelle laevad on kantud DIS-registrisse, ja kuna ühenduse suunised tunnustavad apellandiga sarnaste

ametiühingute osatähtsust neil läbirääkimistel, tuleb asuda seisukohale, et apellant on õiguslikult piisavalt tõendatud, et vaidlusalune otsus mõjutas reaalselt tema ja ta liikmete huve.

105 Lisaks tuleb meenutada, et apellant esitas käesolevas asjas komisjonile Taani Kuningriigi peale kaebuse seoses vaidlusaluste maksumeetmetega, väites, et need on vastuolus ühenduse suunistega ja järelikult ka EÜ artikliga 87. Kuigi ainuüksi komisjonile kaebuse esitamise asjaolust ei piisa, et apellanti saaks pidada asjassepuutuvaks isikuks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, jääb vaieldamatuks asjaolu, et nimetatud liikmesriik jättis komisjonile vaidlusalustest maksumeetmetest teatamata ja et apellandi esitatud kaebus võimaldas sellel institutsioonil hinnata nende meetmete kokkusobivust ühisturuga. Lisaks kulus komisjonil peaaegu neli aastat nende meetmete kokkusobivuse tuvastamiseks, kusjuures kogu selle aja jooksul pidas apellant komisjoniga tihedat sidet.

106 Lisaks tuleb märkida, et käesolev asi erineb eespool viidatud kohtuotsuse Comité d'entreprise de la Société française de production jt *vs.* komisjon asjaoludest. Viimati nimetatud asjas esitasid hagejad hagi otsuse peale, millega komisjon tunnistas abi ühisturuga kokkusobimatuks pärast asutamislepingu artikli 93 lõikes 2 sätestatud menetluse algatamist. Vastupidi nimetatud asjale on käesoleva hagi ese komisjoni otsus, millega abi tunnistati ühisturuga kokkusobivaks EÜ artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametliku menetluse algatamiseta. Lisaks ei osalenud nimetatud kohtuotsuse Comité d'entreprise de la Société française de production jt *vs.* komisjon asjaoludel hagejad asutamislepingu artikli 93 lõike 2 alusel algatatud menetluses, samas kui käesolevas asjas jättis komisjon ametliku uurimismenetluse algatamata, vaatamata apellandi esitatud kaebusele ja kirjavahetusele, mida apellant pidas komisjoniga kuupäevani, mil viimane tunnistas nimetatud meetmed ühisturuga kokkusobivaks.

107 Käesoleva juhtumi faktiliste asjaolude kirjeldus viitab sellele, et abi andmine võis mõjutada nii apellandi enda kui ka temaga liitunud isikute huve.

108 Arvestades eeltoodud kaalutlusi, tuleb lükata tagasi vastuvõetamatuse vastuväide, mille komisjon esitas apellandi poolt Esimese Astme Kohtule esitatud hagi peale. Käesoleva juhtumi faktiliste asjaolude eripärast tulenevalt võib apellanti pidada asjassepuutuvaks isikuks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses, mistõttu tuleb tema hagi lugeda vastuvõetavaks.

109 Eeltoodust tulenevalt tuleb saata kohtuasi tagasi Esimese Astme Kohtule uueks arutamiseks, et ta otsustaks apellandi nõude tühistada vaidlusalune otsus üle.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **Tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 23. aprilli 2007. aasta kohtumäärus T-30/03: SID *vs.* komisjon osas, milles jäeti vastamata 3F-i väidetele, mis puudutasid esiteks viimase konkurentsiseisundit võrreldes meresõitjatele kohaldatavate kollektiivlepingute läbirääkimistes osalevate teiste ametiühingutega, ja teiseks sotsiaalseid aspekte, mis tulenevad Taani rahvusvahelisse laevaregistrisse kantud laevade pardal töötavatele meresõitjatele kohaldatavatest maksumeetmetest.**

2. **Lükata tagasi vastuvõetamatuse vastuväide, mille Euroopa Ühenduste Komisjon esitas Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule.**

3. **Saata asi Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtule tagasi uueks arutamiseks, et ta otsustaks 3F-i nõude üle tühistada komisjoni 13. novembri 2002. aasta otsus K(2002) 4370 (lõplik), millega komisjon otsustas jätta**

esitamata vastuväited Taani rahvusvahelisse laevaregistrisse kantud laevade pardal töötavatele meresõitjatele kohaldatavate Taani maksumeetmete kohta.

4. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.

Allkirjad